

V Plzni končí Slavnosti svobody. Uzavřel je vzpomínkový akt u Díky, Ameriko!

Vzpomínkový akt u Díky, Ameriko! zakončil Slavnosti svobody v Plzni. Uskutečnil se ve středu 6. května 2026, přesně 81 let od chvíle, kdy do města vstoupila 3. armáda Spojených států amerických. Na vzpomínkové akci ani letos nechyběly rodiny amerických a belgických veteránů, přítomni byli také i dva přímí účastníci bojů v Evropě, stoletý veterán Joseph Thurmond a o rok starší Gideon Kantor. Oba muži pronesli zdravici, za níž sklidili obrovský potlesk. Společným tématem většiny proslavů byla svoboda, zaznívala slova díky za osvobození.

„Dovolte mi, abych dnes především vyjádřil hluboké poděkování těm, kteří tehdy přinesli našemu městu svobodu. Děkujeme armádě Spojených států amerických. Děkujeme belgickým vojákům, kteří se rovněž podíleli na bojích v západních Čechách a na osvobození našeho regionu. Velmi si vážím i toho, že mezi námi dnes mohou být přímí svědkové těchto událostí. Letos máme tu čest zde přivítat válečné veterány Josepha Thurmonda a Gideona Kantora. Jejich přítomnost je pro nás mimořádnou připomínkou toho, že svoboda byla vybojována konkrétními lidmi, kteří neváhali riskovat své životy pro budoucnost Evropy i našeho města. Zároveň ale dnes vzpomínáme i na naše vlastní občany. Na ty, kteří v těžkých časech okupace neztratil odvahu, pomáhali, vzdorovali a často riskovali své životy. Jejich statečnost byla tichá, ale o to významnější. Bez jejich odhodlání by svoboda neměla tak pevné kořeny,“ řekl ve svém proslavu primátor města Plzně **Roman Zarzycký**.

Při vzpomínkové akci promluvil také velvyslanec Spojených států amerických v České republice **Nicholas Merrick**. Ten zdůraznil, že odvaha osvoboditelů nejen obnovila svobodu, ale také změnila běh dějin. „Letošní vzpomínková akce má pro nás Američany zvláštní význam, neboť si připomínáme 250. výročí založení Spojených států amerických. Naše dvě a půl století správy věcí veřejných jsou úzce spjata s historií Plzně a českého národa, od založení Československa v roce 1918, přes naše společné vítězství ve druhé světové válce a později sametovou revoluci, až po naše současné partnerství. Naše národy krácejí společnou cestou, která vychází ze stejných základních hodnot,“ prohlásil.

Velvyslanec Belgického království **Jurgen van Meirvenne** připomněl, že Plzeň byla osvobozena právě belgickým 17. střeleckým praporem, dobrovolníky, kteří bojovali v řadách americké armády za základní hodnoty, tedy svobodu, lidskou důstojnost a právo národů na sebeurčení. „Vzdáváme zde hold belgickým vojákům a jejich bratrům ve zbrani ze Spojených států, které pojí přesvědčení, že hrůzovláda nesmí nikdy zvítězit. Jejich společný boj položil základy transatlantického partnerství, které naše svobody chrání dodnes,“ sdělil.

Na rok 1945 zavzpomínal přímý účastník bojů v Evropě, 101letý **Gideon Kantor**, jenž byl za druhé světové války členem 4. obrněné divize americké armády. „Dne 6. května před 81 lety jsem měl ten úžasný zážitek, že jsem se svou jednotkou překročil z Německa hranice do západních Čech. Dostali jsme se do Sušice. Být najednou v zemi, která začíná být znovu svobodná, byl pro mě tehdy úžasný pocit. Chtěl bych poděkovat všem lidem v Česku, tehdejšímu Československu, všem lidem v Plzni za to, co udělali pro to, abych si ten úžasný pocit zapamatoval. Jedna z věcí, která mi utkvěla v paměti a kterou si živě vybavím ještě dnes, je neuvěřitelná chuť sladkých dobrot, které mi nabízeli v Sušici. Byl to báječný zážitek. A chci se s vámi podělit o to, jak báječné je, být znovu u toho, když si můžeme společně připomínat konec německé nadvlády nad tehdejšími Československem,“ řekl přítomným.

„V první řadě dovoluji, abych řekl, že jsem znovu rád tady u vás. Naše země si připomíná 250. výročí svého založení. A já, když tady při své návštěvě vidím vše to úžasné, co u vás bylo vybudováno, tak mi docházejí slova,“ uvedl druhý z přítomných veteránů **Joseph Thurmond**, člen 94. pěší divize americké armády. Ve své řeči poděkoval Janu Horskymu, jenž jeho cestu do Evropy organizuje a finančně pokryl významnou část nákladů. S americkým hrdinou jej seznámil historik Jiří Klůc. „Chci pozdravit samozřejmě všechny vzácné hosty včetně těch oficiálních, jejichž seznam bych ani nedokázal zopakovat. Omlouvám se, nejsem žádný táborový řečník a také můj hlas už trochu selhává. Ale chci vám všem poděkovat,“ řekl Joseph Thurmond. Jeho syn Michael doplnil, že jeho otec se na dalekou cestu do České republiky vydal s tím, že chce vidět, kde byl, a pokusit se rozpomenout na to, co tam dělal. „Ať přijedeme kamkoli, všude nás vítají. Za to vám chceme poděkovat. Můj táta říká, že když tady během osvobození v roce 1945 sloužil, tak měl hodnost vojína. Teď s ním všude jedná jako generálem. Děkuje za to,“ dodal **Michael Thurmond**.

Při vzpomínkovém aktu promluvil také **Luc Rensonnet**, syn velitele belgického 17. střeleckého praporu. „V Belgii byli v září 1944 požádáni americkými jednotkami mladí muži, aby je posílili. A tak se zrodil 17. střelecký prapor, který byl složený z mladých mužů z provincie Liège. Díky své houževnatosti a odvaze, ale i za cenu několika tisíců mrtvých, se spojenci dostávali dále a odrazovali německé útoky, což bylo zakončeno osvobozením Plzně. Nikdy nezapomeneme na jejich nasazení ani na utrpení, kterým prošli, když chtěli dosáhnout míru,“ zmínil a poděkoval Plzeňanům, že si osvobození každoročně připomínají.

Hlavní vzpomínkový akt u Díky, Ameriko!, jehož se účastnili zástupci Vlády České republiky, Parlamentu České republiky, Plzeňského kraje, Kanceláře prezidenta republiky, Armády České republiky, Policie České republiky, Univerzity Karlovy v Praze i Západočeské univerzity v Plzni a další hosté, symbolicky uzavřel letošní Slavnosti svobody v Plzni. Ty trvaly od pátku 1. května a přilákaly několik desítek tisíc lidí.